

ביצד צולין פרק שביעי פסחים

פ.

עין משפט
נר מצוה

נח א מיי פ"א מהל'
מגינה הלכה ד:
נב ב מיי פ"ב מהל'
מגינה הלכה ט:
ג א מיי פ"ג מהל' ק"פ
הלכה ד:
כ ד עט הלכה ט:

מוסף רש"י

אפילו שבט אחד טמא.
צ"ד נכנס ופ"ל לר'
יורה הלך דומה טומאה
ועשו כולן בטומאה עמו,
לפי שאין קרבן ציבור
חלוק. ולדברי הממס
טוהרים עושים הראשון
והשני עושין פסח שני
(מנחות טו). מטמאין
אחד מהן בשרץ.
להכריע רוב ציבור לטומאה
(לקט"ו ט). הללו עושין
לעצמן. טהרה, והללו
עושין לעצמן. בטומאה,
טוהרים לא עבדי בטומאה
דכוי כבוד, וזכ טוהרין
לא עבדי בטומאה, וטמאין
לפי מה דתירו משום
דהו נמי רובא ורובא
לפי מה דתירו (ערוך
טט). כולוהו תשלומין
דרראשון גיבור. שהי
יוס אחד עשה הכתוב
עקר כולו, דכתיב אטו,
והלאחרי עשה תשלומין
לו (מגינה ט). טומאה
הדחיה היא בציבור.
לומר נקושי נחית אללה
דחיו ענגלל על ידי
שאלות עון, שהיך ברה
ולא בסיגר גמור (תבתי
גכ). על פי שקרבן
ציבור דומה ארובת נקושי
הותרה ולא הותר גמור,
וכל עני דלמיתו להדורי
מקדשין שעשו טהרה
(יבמות א: טו: וערוך עז.
טט).

רבינו חננאל (המשך)

את השני, ואחרי כן נתן
דאמר כל חוקק לראשון
זקול לשני, וכן השני
תשלומין דראשון הוא,
הילכך כשם שראשון לא
עבדו ונתן הפסח שבא
בטומאה לא יאכלו ממנו
זבין וזכות וכו', בשני
נמי לא עבדו דטהרה
דחיה וטמאין לפסח שני,
דחיה אלו עושין את
השני הובין והזכות והגדות
היולדות האנושין והשוגגין
והמצורעין והמזדעקין
ובועלי נדות ומי שהיה
טמא או בדרך רחוקה,
א"כ למה נאמר טמא דאי
בעי למיעבד לא שבקין
ליה, א"כ למה נאמר
ומי שהיה בדרך רחוקה
מטון מן הכרת, ומביטין
לובין ולזכות מאיש איש,
דחיה יוכל לא יהו נדחין
מן הראשון ועושין את
השני אלא טמא ומי
שהיה בדרך רחוקה, ובין
ומצורעין וכו', ת"ל איש
איש, הילכך כל היכי
דעבדי הוהוין בראשון
עבדו טמאין בשני, אבל
אי לא עבדו ראשון אלא
בטומאה, לא עבדי השני
אבל טומאה לא מרחיא

משלחין אחד מהן לדרך רחוקה. פירוש אחד מן הטוהרים
מדפיין ויטמאו בשרץ וקשה לריב"א א' אדרבה ישלחו
אחד מן הטמאים לדרך רחוקה דהשתא הוה טוהרין רובא ועבדי
צטורה דכזולה שמעתין אמרינן דמהדרי' אטהרה ותיך דעולא
גופיה אמר לקמן זמי שהיה טמא

(דף גכ:) דרך רחוקה לטהור ואין
דרך רחוקה לטמא ולא היה מועיל
שילוח טמא לטמא היה מנעקף
לאותם ציירושלים ואין נראה לר"י
דטעמא דלך דרך רחוקה לטמא לפי
שכשהו צירושלים נמי אינו יכול
לעשות פסחו אלף ע"י שילוח ב (ט) אבל
הכא יש דרך רחוקה לטמא כיון
דמחלה טמאין ואם היה צירושלים
היה יכול עצמו לעשות¹ אלף נראה
לר"י דמהדרינן שיעשו כולם בראשון
ולא ידחו הטמאין²:

אתה מרחיהו מחגיגתו. ואם
תאמר והא קיימא לן
בתמיד נשחט (לעיל טג.) ערל וטמא
משלחם קרננותיהו ותיך ריב"א
הואיל והיה חובה לזב צרבל יש
דין עולת ראייה דדרשינן בפרק קמא
דחגיגה (דף ד:) דלמא פטור מן
הראיה שנאמר וזמא עמה והצתתם
שמה כו' ו' ו' איתא צירושלמי דאיתתם
לעולת ראייה ואם תאמר השתא
כשמשלחהו דרך רחוקה נמי מדהו
מחגיגתו שאינו יכול לזב ציוס טוב
מחון לתמוס¹ וכיון דלא חזי בראשון
לא חזי בשני ויש לומר דיכול לזב
ולעשות ציוס ראשון מה"ט דתחומין
דרבנן ועוד נהי דכששילחהו דרך
רחוקה עד שעמ שחיתו שלא יכול
לחזור לירושלים מצעוד יוס מכל
מקום יכול לזב מן התמוס ויכנס
למחר ועוד טמא ותיגר דלא חזי בגופו
בראשון לא חזי בשני אבל הכא
מיחזא חזי אלף שאינו יכול לזב
וכי הו יוס ראשון צצנת אף על
גב דלא חזי אמרינן צבלו דברים
(לעיל דף ע:). דלעבד צלתי יומי:
עקר משכניהו וסיביה ורחיב.
הך פירכא ליתא למאן
ט' דחשיב דך רחוקה מאיסקופת
עזרה ולחון ואם תאמר ומה
מקנה רואה רב נחמן קסבר צפרק מי
רב נחמן גופיה קסבר צפרק מי
שהיה טמא (לקמן גכ.) שומטין וזוקיין
על עמא שרץ ויש לומר דקסבר
דלאו תשלומין דראשון יניחו
ויכול לטמאותו זממ:

ריבא בהא קמיפלגי מר סבר
טומאה דחוייה ומר
סבר טומאה הותרה. השתא
לכולי עלמא טהרה מידחיא ולא
טומאה דליש כי יהיה טמא משמע
דהאיש לזבו טמא והציבור טוהרים¹
ומאן דקסר טומאה הותרה מיקרו
שפיר טוהרים² ומסיק לכולי עלמא
לחוייה מר סבר טהרה מידחיא
אלא עבדי צין צטורה צין בטומאה:
בראשון

לא תוכל לזכות אם הפסח נאחד. צעזיל יחיד לא תזמנו שהיה
אוחי היחיד גורם ומועיל בשמיטתו שום זל נמיה: איקרי קסל
ומילתא מפ' בהוריות (ה:) דקאמר ליה רחמנא ליעקב³ גוי וקהל
גויס יהיה ממך וכבר נולדו לו כל השבטים חוץ מצנימין הילכך צצט
אחד חשבו כציבור ולא מידחי לשני:
יעשו בטומאה אף טוהרין אם ירלו:
טמאין אחד מהן. כי היכי דניהוו
רוב טמאין וניעבדו כולהו (בטומאה):
שפיו טמאין עורפין על הטוהרין
אחד. דלא חזו טוהרים בראשון:
הדר' קושיין לדוכסיה. דהוו להו
פלגא ופלגא והללו יעשו לעצמן והללו
יעשו לעצמן: **אלא הי"ק כו'**. ולעולם
מחלה על מחלה דווקא קמני וה"ק
רב אי משכמת תנא דליש ליה כמ"ק
דלמר פלגא ופלגא לא עבדי טוהרין
בטומאה דקתמי הללו עושין לעצמן
וכרצי יהודה דלמר אין קרבן ציבור
חלוק ממי עבד קהל בטומאה
בראשון לא מפליג למיעבד טוהרין
צטורה דאסור ליתלם שנגזא הדבר
דמוכחא מילתא צהדיא כשמהרין
אלו מאלו: **טמאין אחד מהן צצרי**.
ונעבדיה כולהו בטומאה: **שחטין**
וזורקין על עמא שרץ. והואל וחזי
לאותה הילכך אין מריע את
הציבור לטומאה: **מחגיגתו**. של מחר
שתיה מטמאו כל צצעה: **אפשר**
דעבדי. מחגיגתו צצציעי של פסח
שהו שמיני שלו דהא כל ו' תשלומין
אית ליה: **קסבר כולן**. הימיי של
רגל תשלומין של ראשון. ו' ואינו
תשלומין זה לזה ופלוגתא היא בחגיגה
(דף ט:). ומאן דליש ליה כולן תשלומין
לראשון סבר היכא דלא חזי לראשון
מו לא חזי: **מאן לייס לך**. להשתלם
לדרך רחוקה: **וכי עקר משכניהו**
וסיביה. אהלו ויתדמיו ויהי צצצמיה.
מי ישמע לנו להטריח עצמו הילכך
הא עדיפא כרב: **רובן זבין**. דלא
מלו למיעבד בראשון: **אין סלומין**
לפסח הצב בטומאה. ואין הובין
עושין את השני אפילו טהרו: **רב**
הונא סבר טומאה דחוייה היא
צצצבור. ובקושי הוטר להקריבו
הילכך לא משויין להו צטוהרים
למידחי טמאין לשני: **ורב אדא**
סבר היסר הוא צצצבור. ומשוין
להו צטוהרין ודמו זבין לשני:
טהרה

לא תוכל לזכות אם הפסח נאחד. צעזיל יחיד לא תזמנו שהיה
אוחי היחיד גורם ומועיל בשמיטתו שום זל נמיה: איקרי קסל
ומילתא מפ' בהוריות (ה:) דקאמר ליה רחמנא ליעקב³ גוי וקהל
גויס יהיה ממך וכבר נולדו לו כל השבטים חוץ מצנימין הילכך צצט
אחד חשבו כציבור ולא מידחי לשני:
יעשו בטומאה אף טוהרין אם ירלו:
טמאין אחד מהן. כי היכי דניהוו
רוב טמאין וניעבדו כולהו (בטומאה):
שפיו טמאין עורפין על הטוהרין
אחד. דלא חזו טוהרים בראשון:
הדר' קושיין לדוכסיה. דהוו להו
פלגא ופלגא והללו יעשו לעצמן והללו
יעשו לעצמן: **אלא הי"ק כו'**. ולעולם
מחלה על מחלה דווקא קמני וה"ק
רב אי משכמת תנא דליש ליה כמ"ק
דלמר פלגא ופלגא לא עבדי טוהרין
בטומאה דקתמי הללו עושין לעצמן
וכרצי יהודה דלמר אין קרבן ציבור
חלוק ממי עבד קהל בטומאה
בראשון לא מפליג למיעבד טוהרין
צטורה דאסור ליתלם שנגזא הדבר
דמוכחא מילתא צהדיא כשמהרין
אלו מאלו: **טמאין אחד מהן צצרי**.
ונעבדיה כולהו בטומאה: **שחטין**
וזורקין על עמא שרץ. והואל וחזי
לאותה הילכך אין מריע את
הציבור לטומאה: **מחגיגתו**. של מחר
שתיה מטמאו כל צצעה: **אפשר**
דעבדי. מחגיגתו צצציעי של פסח
שהו שמיני שלו דהא כל ו' תשלומין
אית ליה: **קסבר כולן**. הימיי של
רגל תשלומין של ראשון. ו' ואינו
תשלומין זה לזה ופלוגתא היא בחגיגה
(דף ט:). ומאן דליש ליה כולן תשלומין
לראשון סבר היכא דלא חזי לראשון
מו לא חזי: **מאן לייס לך**. להשתלם
לדרך רחוקה: **וכי עקר משכניהו**
וסיביה. אהלו ויתדמיו ויהי צצצמיה.
מי ישמע לנו להטריח עצמו הילכך
הא עדיפא כרב: **רובן זבין**. דלא
מלו למיעבד בראשון: **אין סלומין**
לפסח הצב בטומאה. ואין הובין
עושין את השני אפילו טהרו: **רב**
הונא סבר טומאה דחוייה היא
צצצבור. ובקושי הוטר להקריבו
הילכך לא משויין להו צטוהרים
למידחי טמאין לשני: **ורב אדא**
סבר היסר הוא צצצבור. ומשוין
להו צטוהרין ודמו זבין לשני:
טהרה

כל היכא דלא עבדי ציבור בראשון לא עבדי יחיד בשני אמר להו שמואל
זילו אמרו ליה¹ לאבא² ויעשו בני ישראל את הפסח במועדו מאי עבדת
ליה אמר להו זילו אמרו ליה כי הו כולהו זבין מאי עבדת ליה אלא כיון דלא
אפשר לא אפשר הכא נמי לא אפשר איתמר היו רובן טמאי מתים ומיעומן
זבין רב הונא אמר ד' אין תשלומין לפסח הבא בטומאה ורב אדא בר אבהו
אמר יש תשלומין לפסח הבא בטומאה נימא בהא קמיפלגי דמאן דאמר
אין תשלומין לפסח הבא בטומאה קסבר³ טומאה דחוייה היא בציבור
ומ"ד יש תשלומין לפסח הבא בטומאה קסבר טומאה הותרה בציבור
אמרי לא דכולי עלמא טומאה דחוייה בציבור ובהא פליגי מר סבר
דפרישית ומר סבר טומאה נמי מידחיא וקרא משמע הכי איש נדחה ואין ציבור נדחים

הכי מחצה על מחצה הן, ושמיני ליה לרב דאמר מחצה על מחצה כרוב והללו עושין לעצמן והללו עושין לעצמן. ושניין
הכי אמר רב אי איכא תנא דסבר לה כמ"ק דאמר היו הטמאין עורפין על הטהורין אפילו אחד יעשו בטומאה וכרבי יהודה
דאמר אין קרבן צבור חלוק, מטמאין אחד מן הטהורין בשרץ, ונמצאו הטמאין עורפין על הטהורין שנים, כיצד כגון שהיו
מאה טוהרין ומאה טמאין אחד מן הטהוריים נמצאו הטמאין מאה ואחד והטהורין צ"ו ומשכחת לה אפילו לאלעזר
בן מתתיה. עולא אמר משלחין אחד מן הטהורין לדרך רחוקה, ויטמא בשרץ וכו', ואסיקנא קסבר עולא כל מי שהיה טהור
ורואי להגיבה ביום הראשון ונאסר ולא חג, כגון מי שהיה בדרך רחוקה, ובא במועד וכיצד בו, חוגג והולך כל הירגל.
אבל אם היה טמא ביום הראשון כבר נדחה ואינו חוגג אותו הירגל, מאי טעמא כולהו תשלומין דראשון הוא, דתרייהו רב
ועולא סבירא להו שאין מטמאין אחד מהן במת שלא ידחיהו מחגיגתו. פי סיכי יתדות אהלו עוקר והולך. איתמר היו רובן
טמאי מתים ומיעומן וזכר רב הונא אמר אין תשלום לפסח הבא בטומאה, כלומר הובין אינן עושין לא את הראשון ולא

(א) [מנחות טו, טז.] (ב) [לקמן
ט: 5] (ג) [לעיל עט, טז.]
(ד) [מגינה ט, טז.] (ה) [ע"י
פי"ט"ז ברכות טז.] (ו) [ד"ה
אולן.] (ז) [לעיל עט.] יומא
ו: ז: מו: זכח"ט ג'ג.]
(י) [בבבאית ל"ה, טז.] [לקמן
ג'ג.]

תורה אור השלם

1. לא תוכל לזכות את
הפסח באחד שערך.
אשר ה' אלהיך נתן ק"ך.
דברים טו ה'
2. ויעשו בני ישראל את
הפסח במועדו.
במדבר טו ט

הגהות הב"ח

(א) וימא אפשר דעבד
צצני. צ"ב צ"ל דל"ל כמ"ד
צמקין יש תשלומין לפסח
הכא ואלו צצני או דל"ל
לחלק צין מי שהיה זכ
פסח ראשון לזמן מי שהיה
בדרך רחוקה פסח ראשון
וק"ל: (ב) תוס' ד"ה
משלחין וכו' על ידי שליח
אלה הכא:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה משלחין וקשה
לריב"א ק"ל ה"א הכל לפי
הדל דלמאין אין עושין
בראשון ולא צצני וזכ א"כ
שלא העמא הא צצצת
שני שיעטרפו הטמאים יחד
אחיה ושלח הטמאים יחד
צצור דלן עושין פסח
שני וכו':

מוסף תוספות

א. למה משלחין אחד מן
הטהורין ועבדי כולהו
בטומאה. תוס' שא"ך.
ב. הילכך אין מריעל לו
דרך רחוקה שאז מנו מן
ישלח פסחו. שם.
ג. וכשהוא בדרך רחוקה,
אינו יכול לעשותו והוא
לעצמו יהיה טמא כ"י טהור
ומריעל לו דרך רחוקה.
ד. לפסח שני. שם.
ה. [נה"ק] דרשינן גבי
חגיגה. שם. ו. שהרי חז"ן
לירושלים שחיה. שם.
ז. ובהא פליגי מר סבר
טומאה דחוייה ולא מריע
טהורין. שם. ח. והילכך
יש ולא תשלומין. שם.

רבינו חננאל

איתמר היו ישראל מחצה
טהורין ומחצה טמאין
אמר רב מטמאין אחד
מהן בשרץ. ואמאי אמר
רב הללו עושין לעצמן
והללו עושין לעצמן. אמר
הכא במאי שסקינן כגון
טהרה וטמאין עורפין על
הטהורים אחד, ואם תאמר
א"כ הנה הרוב טמאין
יעשו בטומאה, סבר רב
אין היחיד מכריע את
הציבור לטומאה, כלומר
אחד כמי שאינו הוא. אי

שאר טמאין כגון זבין חבות וכיצא בהן כלל, דטהרה מרחיא אפילו שאר טמאין לשני, אבל טומאה לא מרחיא
שאר טמאין מן הראשון לשני, הילכך לא עבדו בשני כלל. ורב אדא בר אבהו אמר יש תשלומין לפסח הבא
בטומאה. ומי שלא עשה הראשון יעשה השני, דטומאה נמי דחיה, מאי טעמא טמאי מתים למה עושין השני לפי
שלא יכלו לעשות הראשון, זבין ומצורעין נמי כיצא בהן לא יכלו לעשות הראשון ויעשו שני. וביולי עלמא טומאה
דחיה היא בציבור (ד"א) אפילו טומאה מרחיא דכיון דטמאי מתים עבדו הראשון כטהורין חשיבי דטומאת מת
התר היא בציבור הילכך שאר הטמאין עושין השני. איתמר רובן זבין ומיעומן טמאי מתים. אמר רב טמאי מתים אין
עושין הראשון דהא מיעוטא ניהו ומיעוטא נדחין לפסח שני, בשני נמי לא עבדו דקיימא לן כל היכא דלא עבדו
צבור בראשון לא עבדו מיעוט בשני וכי כתיב ויעשו בני ישראל היכא דאפשר, היכא דלא אפשר חשבין להו
כאלו כולן זבין.